

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟΜΑΧΟΣ,

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

ΦΥΛ. ΚΑ'. (ΑΘΗΝΗΣ, 30 Σεπτεμβρίου 1860.) Ἀριθ. 21.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.

« Ὀλίγοι καλοὶ στρατιωτικοὶ εἶναι συγγραφεῖς,
» ὀλίγοι δὲ συγγραφεῖς εἶναι καλοὶ στρατιωτικοί. »
ΡΟΓΒΑΓΚΟΥΡΤΟΣ.

Ὅτε ἐξεδόθη τὸ περὶ στρατιωτικῶν παραγγελμάτων πόνημα τοῦ λοχαγοῦ Κ. Χαντζερῆ, ἡμεῖς, ἀναγγείλαντες τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ, ἐπεφυλάχθημεν νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς ἐπ' αὐτοῦ κρίσεις μας· ἄλλοι ὅμως, ὡς εἰδήμονες περὶ τὰ τοιαῦτα, προλαβόντες ἔγραψαν ἐν τῇ ἔφημερίδι Ἀθηνᾶ τὰς περὶ τοῦ πονήματος τούτου κρίσεις των, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ καὶ ὁ συνταγματάρχης Κ. Γ. Καρατζᾶς, ὅστις καὶ δὲν ἐπεραίωσεν εἰσέτι τὰς ἐπ' αὐτοῦ κρίσεις του. Ὁ δὲ λοχαγὸς Κ. Χαντζερῆς ἀπήντησεν εἰς ταῦτα δι' ἐκτάκτων φύλλων τοῦ Αἵωνος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἔθηκεν, ὡς κορωνίδα, καὶ τὴν κατὰ τοῦ παρ' ἡμῶν διευθυνομένου φύλλου μομφήν του.

Ὁμολογοῦμεν εἰλικρινῶς ὅτι εἰς τοιαύτην πάλιν λογομαχίας οὐδόλως ἠθέλαμεν καταβῆ, εἰ καὶ προὔκαλούμεθα, διότι, ἐκτός ὅτι τοῦτο δὲν ἀρέσκει εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀναγνωστῶν μας, εἶναι καὶ ἀνάρμωστον εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ ὑφ' ἡμῶν διευθυνομένου φύλλου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ μομφὴ αὕτη ἀποδίδεται πρὸς ἅπαντας τοὺς μέχρι τοῦδε γράψαντας εἰς τὸ φύλλον, οὐς ὀφείλομεν νὰ ὑπερασπίσωμεν, καὶ ἵνα ἐκπληρώσωμεν τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχυσίν μας, τουτέστιν ὅτι θέλομεν καὶ ἡμεῖς φέρεи τὰς κρίσεις μας

ἐπὶ τοῦ περὶ παραγγελμάτων πονήματος τοῦ Κ. Χαντζερῆ, ἐρχόμεθα νὰ εἰπώμεν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλίγα περὶ τούτου, καὶ καθ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν αἱ μικραὶ δυνάμεις μας. Πρὶν ἢ προβῶμεν ὅμως εἰς τοῦτο, νομίζομεν ἐπάναγκές νὰ προτάξωμέν τινα περὶ τῶν παρ' ἡμῖν παραγγελμάτων.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι ὡς ἡ ὑπαρξὶς τῆς Ἑλλάδος χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, οὕτω καὶ ἡ ὑπαρξὶς τοῦ στρατοῦ αὐτῆς. Ὄθεν, μὴ προϋπάρχοντος στρατοῦ παρ' ἡμῖν, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐνησχολεῖτο οὔτε εἰς στρατιωτικὰς μελέτας, οὔτε εἰς στρατιωτικὰς συγγραφάς· ἅμα ὅμως καταρτισθέντος στρατοῦ ἐν Ἑλλάδι, καὶ μάλιστα τακτικοῦ, ἡ ἀνάγκη ὑπηγόρευεν εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς τὴν τοῦ κλάδου τούτου ἐκμάθησιν.

Κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ἦτοι τῷ 1821, εἰσαχθεῖσθαι τῆς εὐρωπαϊκῆς στοιχειώδους τακτικῆς, καὶ μάλιστα τῆς γαλλικῆς, εἰς τὸ μικρὸν τακτικὸν μας σῶμα, οἱ τότε προγυμναστὰι, Γάλλοι, Γερμανοὶ καὶ Ἴταλοὶ μεθρημίνευον διὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ περὶ ἀσκήσεως παραγγέλματα, ὅπως ἐδύνατο ἕκαστος. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐγένετο παραδεκτὴ παρὰ τῶν τότε ἀρχηγῶν μεταγλωττίσις τις, ἥτις διήρκεσε μέχρι τῆς ἀλύσεως τοῦ πρώτου τακτικοῦ σώματος, ἦτοι τοῦ τέλους τοῦ 1822.

Τῷ 1824 ὁ μακαρίτης στρατηγὸς Π. Ῥόδιος, τότε συνταγματάρχης, ἐσχημάτισεν ἐκ νέου τὸ τακτικὸν σῶμα, ὅτε καὶ ὁ μακαρίτης Χρῆστος Νικολαΐδης ἐξ Ἀδριανουπόλεως, μεταγλωττίσας τὸν τότε γαλλικὸν κανονισμὸν τῶν γυμνασίων τοῦ πεζικοῦ, ἐτύπωσε, δαπάνῃ τοῦ φιλελληνικοῦ Κομητάτου, καὶ ἐπεμφεν εἰς τὴν τότε ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἔδωκε πολλὰ ἀντίτυπα ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸν Ῥόδιον πρὸς χρῆσιν τοῦ τακτικοῦ σώματος. Πρῶτος λοιπὸν πάντων ὁ ἐξελληνίσας ἐν γένει τὰ στρατιωτικὰ παραγγέλματα ἦτον ὁ μακαρίτης Νικολαΐδης, ὅστις ὁμολογουμένως ἦτον ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ κάτοχος ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν.

Ὁ μακαρίτης στρατηγὸς Ῥόδιος, ὅστις ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ σχολῇ

τῶν Κυδωνιῶν, ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν Σμύρῃ, μετὰ ταῦτα ἐτελειοποιήθη καὶ ἐξεπαιδεύθη εἰς τὰς ἐπιστήμας ἐν Παρισίοις, ὑπηρετήσας δὲ εἰς τὸ τακτικὸν σῶμα ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποδεστέρου ἀξιωματικοῦ, διατελέσας καὶ διοικητὴς τάγματος (ταγματάρχης) καθ' ὅλον τὸ ἔτος τοῦ 1822, καὶ ὅστις πρὸς ταῖς ἄλλαις στρατιωτικαῖς ἀρεταῖς ἦτο βροντόφωνος καὶ εὐκόλος εἰς τὸ παραγγέλλειν, οὗτος, λέγομεν, ὁ αἰδιμὸς στρατηγός, εἰς ὃν ὀφείλεται ἡ σημερινὴ σύστασις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, διότι ἔκτοτε δὲν διελύθη τὸ τακτικὸν σῶμα, διώρθωσε τὰ ἐν τῷ μεταγλωττισμένῳ κανονισμῷ τῶν γυμνασίων τοῦ μνησθέντος Νικολαΐδου στρατιωτικὰ παραγγέλματα, οὐχὶ ὅμως ἐν τινι ζοφερῷ γραφείῳ, ὅζοντι λυχνίας, καὶ λεξιθηρῶν ἐν τοῖς λεξικοῖς καὶ ἀρχαιοτάτοις βίβλοις, ἀλλ' ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ καὶ τῇ καθ' ἐκάστη ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελουμένῃ ἀσκήσει τοῦ ἀρτισυστηθέντος τάγματός του, ὑπὲρ οὗ ἐμόγησε τοσοῦτον, ὥστε δικαίως ἀποδίδεται εἰς αὐτὸν ἡ σύστασις τοῦ ἐν Ἑλλάδι τακτικοῦ στρατοῦ.

Τὰ παραγγέλματα τοῦ στρατηγοῦ Ῥοδίου ἐσεβάσθη καὶ ὁ Φαββιέρος, παραλαβὼν τῷ 1825 τὴν ἀρχηγίαν τοῦ τακτικοῦ σώματος, εἰ καὶ μὴ πολιτικὸς φίλος αὐτοῦ· μόνον δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου, ὅτε ἔμελλε νὰ ἐκστρατεύσωμεν εἰς Κάρυστον, μετήλλαξε τὰ ἐξῆς « Τὸ εἶτε μὲ τὸ μάρος, τὸ σιῆτε μὲ τὸ ἄλτ, καὶ τὸ ὄπλον μὲ τὸ ἄρμ. » Τὰς δὲ μεταβολὰς ταύτας δὲν ἐπήνεγκε χάριν φραγκισμοῦ, ὡς παρ' ἡμῖν γίνεται χάριν ἑλληνισμοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ παραγγέλματα ἔμελλε πλέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς μάχης, ὡς πολεμικὸς ἀνὴρ, ἔχων μεγίστην πείραν τοῦ πολέμου, ὑπηρετήσας ἐκ νεότητός του ὑπὸ τὸν μέγαν Ναπολέοντα, καὶ οὐχὶ ὡς γραμματικὸς σχολαστικὸς, παρετήρησεν ὅτι, ἐπειδὴ τὸ εἶτε μὲ τὸ στήτε ἦσαν ταυτόφωνα, ὡς ἐκ τούτου πιθανὸν νὰ προξενηθῇ σύγχυσις εἰς τοὺς παραγγελλομένους ἐν ᾧρα μάχης, ὅτε καὶ ἡ ἐλαχίστη παρεξήγησις τοῦ παραγγέλματος ἐδύνατο νὰ προξενήσῃ τὸν ὄλεθρον τοῦ στρατεύματος, ὡς δυστυχῶς μᾶς συνέβη ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Χαϊδαρίου, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀντικαταστήσῃ, ὡς ἐρόρεθη, τὰ

παραγγέλματα ταῦτα, χάριν μόνον τῆς ὑπηρεσίας.

Ἐκτοτε οἱ κατὰ καιρὸν ἀρχηγοὶ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ δι-
τήρησαν σῶα καὶ ἀνέπαφα τὰ παραγγέλματα ταῦτα μέχρι τῆς
ἐλεύσεως τῆς Ἀντιβασιλείας ἐν Ἑλλάδι· ὅτε, ἀπορροφθέντων πάν-
των τῶν ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατῷ γαλλικῶν στρατιωτικῶν κα-
νονισμῶν, παρσιήχθησαν τὰ Βαυαρικά.

Οἱ ἀδελφοὶ Σκαρλάτος καὶ Δημήτριος Σούτζοι ἀνέλαβον κατὰ
διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως τὴν μεταγλώττισιν τῶν κανονι-
σμῶν, ὁ μὲν πρῶτος τοῦ πεζικοῦ, ὁ δὲ δεύτερος τοῦ ἵππικου·
εἰς δὲ τὸ πυροβολικόν, οὐδενὸς κανονισμοῦ γενομένου ὀριστικῶς
παραδεκτοῦ, εἰσῆχθησαν χειρόγραφοι κανονισμοὶ μεμιγμένοι
βαυαρικοὶ καὶ γαλλικοί.

Ὁ Κ. Σκαρλάτος Σούτζος προχείρως μεταφράσας τὸν κανονι-
σμὸν τῶν γυμνασίων τοῦ πεζικοῦ, παρέθηκεν εἰς τὰ βαυαρικά
παραγγέλματα τὰ ἐν χρήσει μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὸ
πεζικόν μας, ἦτοι τὰ τοῦ στρατηγοῦ Ροδίου· ἀλλ' ὁ τότε ὑπουρ-
γὸς τῶν Στρατιωτικῶν Σμᾶλτζ ἔπεμψε τὴν μετάφρασιν ταύτην
πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ τότε ἀ. τάγματος Κάρολον Γκέσμαν
ἀντισυνταγματάρχην, ἵνα ἐξετάσῃ καὶ ἐπιδιορθώσῃ τὴν μετά-
φρασιν ταύτην. Ὁ ἀντισυνταγματάρχης οὗτος, ἀγνωῶν ὀλοσχε-
ρῶς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, προσεκάλεσε τὸν μακαρίτην ταγ-
ματάρχην Π. Διαμαντίδην, τότε λοχαγόν, καὶ τὸν τότε ἀνθυ-
πολοχαγόν Κ. Ι. Πασχάλην, νῦν δὲ ταγματάρχην, καὶ μετ'
αὐτῶν εἰργάσθη περὶ τὴν διόρθωσιν τῶν παραγγελλμάτων,
κατ' αὐτόν· δηλαδὴ, ἐνῶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. Σούτζου παρατεθέντα
παραγγέλματα ἦσαν μετεφρασμένα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ κανονισμοῦ,
οὗτος ὑπηγόρευεν αὐτοῖς γαλλιστὶ τὰ βαυαρικά παραγγέλματα,
τὰ ὅποια ἐκεῖνοι μετεγλώττισαν εἰς τὸ ἑλληνικόν. Οὕτω λοιπὸν
τὰ πλεῖστα τῶν παλαιῶν παραγγελλμάτων παρεμορφώθησαν ἐν
μέρει, μ' ὅλα ταῦτα οὔτε ἀγράμματα, οὔτε δυσνόητα ἦσαν· ὁ
δὲ στρατὸς ἐξοικειώθη μὲ αὐτά. Ἡ δὲ μετάφρασις τοῦ κανονισμοῦ
τῶν γυμνασίων τοῦ ἵππικου ἐγένετο παραδεκτὴ· ἀλλ' ἀπόντος
τοῦ Κ. Δ. Σούτζου, ὁ διοικητὴς τοῦ τότε ἵππικου Φάυλερ διέ-
ταξε τὸν τότε ἀνθυπὶλαρχον Κ. Ι. Ταμπακόπουλον γὰρ ἐξελλη-

νίσῃ καὶ τὰ τῆς σπαθασκίας, ἅτινα εἶχε παραλείψει ὁ Κ. Δ. Σού-
τζος, διατάξας συγχρόνως αὐτόν νὰ θέσῃ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κ.
Χαντζερῆ τοσάκις ἀναφερόμενα Τέρτζ, Κάρτζ, Σεκότ. κ.λ. πα-
ραγγέλματα.

Τοιαύτης οὔσης τῆς ἱστορίας τῶν στρατιωτικῶν παραγγελλμά-
των, ἐπῆλθεν ἤδη ἡ παραδοχὴ τῶν κανονισμῶν τῶν γαλλικῶν
γυμνασίων· φυσικῶ τῷ λόγῳ λοιπὸν, ἀφοῦ ἐκ νέου παραδεχόμεθα
τοὺς γαλλικοὺς κανονισμοὺς τῶν γυμνασίων, ἔπρεπε ν' ἀναλάβωμεν
καὶ τὰ πρῶτα παραγγέλματα, τὰ ὅποια ὀλίγον διαφέροντα τῶν
ἐν χρήσει τῇ σήμερον, ἦσαν καλῶς ἐξελληνισμένα καὶ σαφῆ, ὡς
ἡ πείρα τῶν πολέμων μᾶς ἀπέδειξεν.

Ἄλλ' ἐνῶ ἐγένετο λόγος περὶ τῆς ἐξελληνίσεως τοῦ κανονι-
σμοῦ τῶν γαλλικῶν γυμνασίων, ὄν, ὡς ἐρρέθη, ἔμελλε νὰ παρα-
δεχθῶμεν, αἰφνης, ὡς πέτρα σκανδάλου, παρουσιάζεται ἐν τῷ
μέσῳ τὸ περὶ στρατιωτικῶν παραγγελλμάτων πόνημα τοῦ Κ.
Χαντζερῆ, καὶ τίθεται μάλιστα ὑπὸ δοκιμασίαν ἐν τῷ ἐν Ἡρα-
κλείῳ πρὸ ὀλίγου συστηθέντι πρὸς ἄσκησιν στρατοπέδῳ· ὅθεν
οὐδεμία ἀμφιβολία ἦτον ὅτι ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς ἀγανάκτησιν
ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐκεῖ διατελοῦντας ΚΚ. ἀξιωματικούς, διότι
ἀντὶ νὰ ἐξασκηθῶσιν ἐν τοιούτῳ στρατοπέδῳ εἰς πολεμικὰ
ἔργα, ἔπρεπε νὰ ἐνασχοληθῶσιν, ὡς ἐν ἀλληλοδιδασκτικῷ σχο-
λείῳ, νὰ μανθάνωσι παραγγέλματα διὰ λέξεων καινοφανῶν, δια-
κεκομμένων καὶ δυσλήπτων, ὥστε τινες τῶν ἀστέων στρατιω-
τῶν, μὴ γνωρίζοντες τοσοῦτον τὴν γραμματικὴν, ὡς ὁ ἐφευρε-
τῆς αὐτῶν, ἐνόμιζον ὅτι προέκειτο περὶ λέξεων, διότι ἔλεγον
π. χ. «ἡ λέξις τοῦ παραγγέλματος Μεταβολῆ ἐγένετο Μεταβο-
λοῦ, τὸ ὀπ.λοῦ ἐγένετο π.λοῦ» καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὅποια χάριν
εὐσηχημοσύνης παραλείπομεν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ συντάκτης τῶν παραγγελλμάτων τούτων ἠθέ-
λησεν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν αὐτῷ, δογματικῶς νὰ εἰσαχθῶσι
ταῦτα εἰς τὸν στρατὸν, πρὸς τοῦτο δὲ εὐκολύνθη καὶ ὑπὸ τινος
διαταγῆς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν (ἀναμφιβόλως ἐκ-
δοθεῖς χάριν δοκιμασίας), καὶ ἐπειδὴ οἱ μεταφρασταὶ τοῦ κα-
νονισμοῦ τῶν γαλλικῶν γυμνασίων ἐτόλμησαν φαίνεται, νὰ μὴ

παραδεχθῶσι τὰ ἐν τῷ πονήματι αὐτοῦ παραγγέλματα, οὗτος ἐμάνισε τοσοῦτον, ὥς ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου του ἀπεκάλεσε πάντας οἷπω παιδευθέντας, ἤτοι σχεδὸν ἀμαθεῖς, καὶ παρακατιὸν ὅτι καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστερον στρατιωτικὰ παραγγέλματά μας ἦσαν καὶ εἶναι μιζοβάρβαρα, ἀσύτακτα καὶ τὰ τοιαῦτα. . . .

Ταῦτα καὶ ὅσα, πλεῖστα διαλαμβανόμενα ἐν τῷ πονήματι τοῦ Κ. Χαντζερῆ, ἀναμφιβόλως ἔπρεπε νὰ κινήσωσι τὴν χολὴν πολλῶν ἀξιότιμων ἀνδρῶν οὐχὶ κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ τῶν λεγομένων, καὶ τοσοῦτον περισσότερο, διότι ταῦτα παρουσιάζοντο εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἰς τὸν στρατὸν ὡς δῆθεν περιβεβλημένα καὶ μὲ τὴν χλαμίδα τῆς ἐπισημότητος.

Ἐντεῦθεν μετ' οὐ πολὺ εἶδομεν εἰς τινα φύλλα τῆς Ἀθηνᾶς λίαν κριτικὴν καὶ λογικὴν ἐπίκρισιν κατὰ τοῦ πονήματος τούτου, γεγραμμένην, ἃν δὲν ἀπατώμεθα, ὑπὸ διακεκριμένου φιλόλογου καὶ οὐχὶ ἀπλῶς γραμματικοῦ, ὅστις, ὡς ἐμάθομεν τυχαίως, ἠρεθίσθη ἐκ τῶν γραφομένων ἐν τῇ β'. σελίδι τοῦ προοιμίου τοῦ βιβλίου τούτου, ἔνθα κακίζει ὁ Κ. Χαντζερῆς πάντας τοὺς μὴ συμμορφωμένους μὲ τὴν νέαν σχολὴν τῶν γραμμάτων, μετὰ τῆς ὁποίας συγγενεύει οὗτος στενώτατα.

Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ ἀξιότιμος συνταγματάρχης Κ. Γ. Καρατζᾶς, ὅστις μάλιστα ἀπεπειράθη ἐν τῷ στρατοπέδῳ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ νέα παραγγέλματα ταῦτα, προβλέπων ὅποιον ἄτοπον ἤθελεν ἐπέλθει εἰς τὴν ἐκγύμνασιν τοῦ στρατοῦ, μάλιστα δὲ ὡς διοικήσας πολλάκις στρατιώτας ἐν τῷ σταδίῳ τῆς μάχης, καὶ ἀναλογιζόμενος ὅποιον κακὸν ἤθελε προξενηθῆ ἐν ὥρᾳ μάχης, ἐὰν τοιαῦτα καινοφανῆ καὶ παράλογα παραγγέλματα ἤθελον γένει παραδεκτὰ εἰς τὸν στρατὸν, ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς 15 καὶ 16 τοῦ παρόντος φύλλου δύο διατριβὰς μὲ πολλὴν κρίσιν, εὐσημησύνην καὶ λογικὴν. Ἄλλ' ἀντὶ ὁ λοχαγὸς Κ. Χαντζερῆς νὰ θεωρήσῃ τοῦτο τιμὴν τοῦ πονήματός του, διότι εἰς τῶν διακεκριμένων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ μας εὐηρεστήθη νὰ μελετήσῃ τὸ πόνημα αὐτοῦ καὶ νὰ

ἐπικρίνῃ τοῦτο, οὗτος, ὁ λοχαγὸς λέγομεν, πάλιν τοσοῦτον ἐμάνισεν, ὥστε ὀλόκληρα ἕκτακτα φύλλα τοῦ Αἰῶνος ἐδημοσίευσεν κατ' αὐτοῦ.

Ταῦτα λοιπὸν εἰσὶ τὰ περὶ στρατιωτικῶν παραγγελμάτων διατρέξαντα. Πρὶν δὲ ἐκπληρώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ὑπόσχεσίν μας, εἰπόντες ὅτι θέλομεν ἐπιφέρει τὰς κρίσεις μας ἐπὶ τοῦ πονήματος τοῦ Κ. Χαντζερῆ, ὡς προστάξαμεν τὴν ἱστορίαν τῶν στρατιωτικῶν παραγγελμάτων μας, οὕτω φρονοῦμεν ὅτι θέλομεν εὐχαριστήσῃ τοὺς ἀναγνώστας μας, προτάττοντες τὰ περὶ τῆς στρατιωτικῆς φιλολογίας.

Εἶπομεν, ὡς καὶ εἶναι γνωστὸν, ὅτι πρὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων σχεδὸν ἐνησχολεῖτο οὔτε εἰς μελέτην, οὔτε εἰς συγγραφὴν στρατιωτικοῦ ἔργου· διότι ὄντες δουλοὶ τῶν Μωαμεθανῶν, δὲν εἴμεθα δεκτοὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἐπαγγέλματα τῶν δυναστῶν μας. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῶν πολέμων μας ἅπαντες ἐνησχολούμεθα εἰς τὰ πρακτικὰ ἔργα τοῦ πολέμου, μὴ ἔχοντες εὐκαιρίαν οὔτε εἰς μελέτην στρατιωτικοῦ τινος συγγράμματος, οὔτε εἰς συγγραφάς.

Ὁ ἀγὼν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μας ἐπεραιώθη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1829, ἤτοι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ναυπάκτου ἕκτοτε ὁ τακτικὸς στρατὸς διάγων ἐν εἰρήνῃ ἤρχισε νὰ ἐνασχολῆται εἰς μικρὰς θεωρίας. Ἢ πρὸς τοῦτο πρώτη ᾤθησις ἐδόθη ὑπὸ τοῦ αἰδίου Κυβερνήτου οὗτος ἐσύστησε στρατιωτικὸν σχολεῖον, ὑπὸ τὸν τίτλον Σχολεῖον τῶν *Εὐελπίδων*, διώρισε πεπαιδευμένους Γάλλους ἀξιωματικούς εἰς τὸν στρατὸν, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἔπραξεν ὅ,τι ἐδύνατο πρὸς μόρφωσιν καὶ σχηματισμὸν μικροῦ μαχίμου στρατοῦ· οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ φιλοτιμηθέντες ἤρχισαν νὰ ἐκπαιδεύωνται, οἱ μὲν τελειοποιούμενοι, οἱ δὲ μανθάνοντες. Καθ' ὅλον δὲ τὸ ἐπὶ Κυβερνήτου χρονικὸν διάστημα οὐδένα συγγραφεῖα στρατιωτικὸν εἶχομεν ὁ τύπος εἰς τὸν στρατὸν ἦτον ἄγνωστος, χειρόγραφα ὅμως ὑπῆρχον πολλά. Ἐν τῇ σχολῇ μάλιστα τῶν *Εὐελπίδων* ὁ Κ. Σκαρλάτος Σουτζος, διδάσκων τὴν τακτικὴν, τὴν ὀχυρωματικὴν καὶ τὴν τοπογραφίαν, ἐδημιούργησεν ὅλας τὰς λέξεις,

ὧν εἶχεν ἀνάγκην πρὸς παράδοσιν τῶν μαθημάτων του. Ὁ Κ. Δ. Σταυρίδης, ἤδη συνταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ, ἐξελλήνισε πολλὰς λέξεις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς μηχανικῆς, τῆς περιγραφικῆς καὶ ἄλλων πολλῶν μαθημάτων, τὰ ὅποια ἐδίδασκεν ἐν δὲ τῷ πυροβολικῷ, τῷ ὄπλοσασίῳ, τῷ ἰππικῷ καὶ ἐν τοῖς στρατιωτικαῖς γραφεῖσι καθ' ἐκάστην ἐξελληνίζοντο τὰ τῆς ὑπηρεσίας. Οὕτω τὸ ἔργον τοῦ μεταγλωττίζειν τὰς ξένας ὀνομασίας καὶ παραγγέλματα ὑπῆρχεν ἔκτοτε εἰς τὸν στρατὸν, ἀλλ' ἢ ἐκτύπωσις αὐτῶν ἔλειπεν.

Ἦλθεν ἡ ἀντιβασίλειά· αὕτη πάραυτα ἐνέσπειρε τὸν τρόπον εἰς τὸν στρατὸν ὅτι οἱ ἀγράμματοι θέλουν ἀποβληθῆ· ὁ φόβος λοιπὸν ἀφ' ἐνός καὶ ἡ φιλοτιμία ἀφ' ἐτέρου ἠνάγκασαν τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ὑπαξιωματικούς τοῦ στρατοῦ νὰ ἐνασχολῶνται διηνεκῶς εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων καὶ γλωσσῶν.

Εἰς δὲ τὸ πυροβολικὸν (τὸ μηχανικὸν ἦτον τοσοῦτον ὀλίγον τὸ τότε, ὥστε δὲν χρῆζει λόγου) ἄλλως πως εἶχεν. Εἰς τὸ ὄπλον τοῦτο ἐξήλθον μετὰ τριετίαν ἐκ τῆς σχολῆς τῶν Εὐελπίδων καλῶς κατηρτισμένοι εἰς τὸ ἔργον τῶν ἀξιωματικοῖ, οἵτινες καὶ διετηρήθησαν εἰς τὸ ὄπλον τῶν, οἱ δὲ μὴ ἐξεληθόντες ἐκ τῆς σχολῆς διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ ἄλλα ὄπλα τοῦ στρατοῦ. Ἐκτοτε τὸ τε μηχανικὸν καὶ πυροβολικὸν ἐλάμβανον ἡ ἀξιωματικούς ἐκ τῆς σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἢ ἐν ἄλλοις ξένοις στρατιωτ. σχολείοις ἐκπαιδευθέντας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, τῷ 1834 ὁ στερηθεὶς τότε τοῦ βαθμοῦ του ἐπιλοχαγὸς Κ. Κωνσταντῖνος Ἀξελὸς ἐξέδωκε τὸν *Στρατιωτικὸν Ἐφοροῦ*, στρατιωτικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα. Ὁ τότε ἐν διαθεσιμότητι συνταγματάρχης Π. Ρόδιος καὶ ἄλλοι τινες μὴ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὶ ἦσαν συντάκται αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν παρήλθεν ἔτος καὶ ἔπαυσε, διότι ἡ τότε Βαυαροκρατία κατεδίωκε τὰ τοιαῦτα. Ἐκτοτε, δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ 1834 μέχρι τοῦ 1836, οὐδὲν πόνημα στρατιωτικὸν ἐξεδόθη. Τῷ δὲ 1837 ἐξεδόθη πρῶτον παρ' ἡμῶν ἡ μετάφρασις τοῦ γαλλικοῦ συγγράμματος *Φιλοσοφία τοῦ Πολέμου* ὑπὸ *Σαμβραίου*, κατόπιν δὲ ἡ *Ἱστορία τοῦ Τακτικοῦ*

στρατοῦ, καὶ τῷ 1838 ἡ μετάφρασις τοῦ *Γαλλικοῦ καροτισμοῦ τῆς ἐκστρατείας μετὰ τοῦ τότε ὑπολοχαγοῦ Κ. Β. Σαπουντζάκη*· τῷ 1840 ὁ *Ὀδηγὸς τῶν Στρατοδικῶν*, ὑπὸ τοῦ τότε λοχαγοῦ Κ. Ζηνοβίου Χαρμολάου· τῷ 1841 παρ' ἡμῶν, ἡ μετάφρασις τοῦ *Γαλλικοῦ καροτισμοῦ τῶν πόλεων καὶ φρουριῶν*, τῷ δὲ 1843 ἡ τοῦ *Καροτισμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας*, καὶ τῷ 1844 τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα ὁ *Στρατιωτικὸς Ἀγγελος*, ὅπερ διήρκεσε μέχρι τοῦ 1848. Τῷ 1845 ἐξεδόθη ἡ *πρόσκαιρος ὀργανωτικὴ*, ὑπὸ τοῦ τότε λοχαγοῦ Κ. Β. Σαπουντζάκη· τῷ 1846 μέρος τοῦ *Στρατιωτικοῦ Λεξικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς*, ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ὑπομοιράρχου Ἰωάννου Εὐσταθίου· τῷ 1847 ἡ *Ὀπλική*, ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Ρίζου ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ· μετέπειτα, τὸ αὐτὸ ἔτος, τὸ *Λεξικὸν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν*, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ πυροβολικοῦ Γρηγορίου Χαντζερῆ· συγχρόνως ἐξέδωκε καὶ ὁ μακαρίτης λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Ἰωάννης Ἀξελὸς τὸν *Καροτισμὸν τῶν ἐρειῶν γυμνασίων*· τῷ 1849 παρ' ἡμῶν καὶ τοῦ τότε ὑπομοιράρχου Κ. Γ. Κροκίδα ὁ *Καροτισμὸς τῆς Χωροφυλακῆς σχολιασμένοι*· τῷ 1850 ἡ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μετάφρασις τῆς διδασκαλίας τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ, ὑπὸ τοῦ Γ. Χαντζερῆ· τῷ 1851 τὸ *ἐγχειρίδιον τῶν πολεμικῶν συμβουλιῶν*, ὑπὸ τοῦ μακαρίτου γραμματέως τοῦ Στρατοδικείου Π. Κυράλη· τῷ 1853 ἡ *Συλλογὴ τῶν γαλλικῶν στρατιωτικῶν ποινικῶν νόμων*, ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Κ. Ι. Κομπότου· τῷ αὐτῷ ἔτει (1853) τὸ *ὀρομαστικὸν γαλλικὸν καὶ ἑλληνικὸν*, ἦτοι τῶν ὀπλιῶν κτλ., ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κ. Γ. Χαντζερῆ· τῷ 1854 ἡ *Ἱστορία τῶν ρωσικῶν πολέμων ἐν ἔτει 1828 καὶ 1829 κατὰ τῆς Τουρκίας*, ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Ι. Κομπότου καὶ παρ' ἡμῶν τῷ 1855 ἡ *τακτικὴ τῶν τριῶν ὀπλιῶν τοῦ Δέκερ*, ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Κ. Ἰωάννου Ζυμπρακάκη· τῷ 1856 ἡ *ἐπιτομὴ τῆς τέχνης τοῦ πολέμου τοῦ Ἰομινῆ*, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κ. Ζ. Χαρμολάου. Τῷ αὐτῷ ἔτει (1856) ἐξεδόθησαν καὶ δύο περιοδικὰ συγγράμματα, ὁ *Ἑλλη* ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Κ. Βλάση Βαλτινοῦ, καὶ ἡ *Ἐρη-*

μερίς τοῦ Στρατοῦ παρ' ἡμῶν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον διήρκεσεν ὀλίγον, τὸ δεύτερον συνεχωνεύθη μετὰ τοῦ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος (1858) περιοδικῶν συγγράμματος ὁ Ἀπόμαχος ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Κ. Πετμεζᾶ καὶ ἀποκατέστη τὸ ἀνά χειρας φύλλον, διευθυρόμενον παρ' ἡμῶν. Τῷ 1858 ἐξεδόθη μετὰ φρασις Στοιχειώδους ὀργανωτικῆς ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Α. Μαυρομαχίῃ τῷ 1859 ἡ τακτικὴ τῶν τριῶν ὀπλῶν, ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Κ. Πικέρη, καὶ τέλος τὸ 1860 τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος τελευταῖον πόνημα τοῦ αὐτοῦ Κ. Χαντζερῆ· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἡ μετὰ φρασις τῶν Στρατιωτικῶν συμβουλῶν κ.λ. ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Κ. Φ. Σολομῶντος (α).

(α) Ἐνταῦθα ἐμνημονεύσαμεν κατὰ χρονολογικὴν τάξιν μόνον τὰ ἀνά χειράς μας στρατιωτικὰ καὶ λοιπὰ συγγράμματα, τὰ ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ στρατοῦ, ἐδημοσιεύθησαν ὅμως πρὸς τούτους καὶ τὰ ἐξῆς:

Τὰ γράμματα τῶν ὁδηγῶν, ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Κ. Ι. Πασχάλη. Μαθήματα γεφυροποιίας καὶ ὁδοποιίας, ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ Κ. Ν. Σούτζου.

Στρατιωτικὴ Ἠθικὴ, ὑπὸ τοῦ καταχωρητοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν Κ. Ζάνου.

Ἐγχειρίδιον τῶν στρατιδικῶν, ὑπὸ τοῦ ποτῆ ἐπιλοχαγοῦ, νῦν δὲ ταγματάρχου, Κ. Κωνστ. Ἀξελῶ.

Περὶ Βάβνης καὶ Χύτρας τῶν πυροβόλων κ.λ. ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ Κ. Κακαναράκη.

Περὶ πυρίτιδος, ὑδραγωγείων καὶ μαχῶν, ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ Κ. Τ. Βλασσοπούλου.

Περὶ Βαλεστικῆς, ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Κ. Β. Βαλτινοῦ.

Περὶ γαιωδυστικῶν πινάκων, ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ Κ. Δ. Πράττικα.

Ὄργανιστικὸν τοῦ ἕλικου τοῦ πυροβολικοῦ, ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ἐπικαταλωματίου Ζαλωκώστα.

Περὶ ἐξετάσεων τῶν γεωουλ. λέκτων, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Κ. Π. Σούτζου.

Ἐγχειρίδιον τοῦ μηχανικοῦ ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Κ. Ἐμμ. Μαντάκη.

Περὶ πολεμικῆς τέχνης, ἀνωνώμης.

Πιθανὸν δὲ νὰ ἐξεδόθησαν καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα διέφυγον τὴν

Ἐκτός δὲ τῶν καθαρῶν στρατιωτικῶν πονημάτων τούτων ἐξεδόθησαν καὶ ἄλλα ἱστορικὰ καὶ μαθηματικὰ συγγράμματα ὑπὸ πολλῶν ἀξιωματικῶν, ἰδίως δὲ διακρίνονται διὰ τὴν χρησιμότητά των ἐν τῇ Σ. Σχολῇ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Κ. Μ. Σοφιανοῦ, ἅτινα ἀποτελοῦσι σειρὰν τῆς ὑψηλῆς μαθηματικῆς.

Πρὸς δὲ τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν κατὰ καιροὺς ἀνήθηκεν εἰς πολλοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ ἄλλοτε μὲν τὴν σύνταξιν, καὶ ἄλλοτε τὴν μετὰ φρασιν τῶν κανονισμῶν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν καὶ ἀσκήσεων καὶ τῶν ἐπισημονικῶν καὶ τεχνικῶν ἔργων διαφόρων στρατιωτικῶν κλάδων, ὥστε οἱ πλείστοι τῶν ΚΚ. ἀξιωματικῶν, τῶν διατελούντων μάλιστα ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, εἰργάσθησαν καὶ ἐμόχθησαν, μάλιστα δ' ἕκαστος εἰς τὸ ὄπλον ἢ εἰς τὸν κλάδον του, πρὸς καταρτισμὸν βιβλίων τῆς ὑπηρεσίας, τῶν ἀσκήσεων, τῆς οἰκονομίας, τῆς ποιτικῆς νομοθεσίας, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ παντὸς χρησίμου πρὸς ὑπηρεσίαν ἢ ἀσκήσιν τοῦ στρατοῦ· ἰδίως δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ παραδίδοντες ἐν τῇ στρατιωτικῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων κατέβαλον καὶ καταβάλλουσιν ἀτρύτους κόπους πρὸς σύνταξιν τῶν ὑπ' αὐτῶν παραδιδόμενων μαθημάτων, καὶ μάλιστα τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ὄρων. Πρὸς τούτους δὲν δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν τοὺς Κ. ἀξιωματικοὺς τοῦ πυροβολικοῦ τοὺς ἐργαζομένους ἐν τε τῇ μοίρᾳ καὶ τὸ ὄπλοστάσιον ὅτι καὶ οὗτοι εἰργάσθησαν καὶ ἐργάζονται εἰς τε τοὺς κανονισμοὺς τοῦ ὄπλου των καὶ τοὺς ὀρισμοὺς καὶ τὴν ὀνοματολογίαν τῶν ἀπείρων μερῶν τοῦ πυροβολικοῦ· οὐχ ἤττον δὲ καὶ τῶν ἐτέρων ὄπλων οἱ ἀξιωματικοὶ εἰργάσθησαν καὶ ἐργάζονται, ὡς οἱ τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν, οἱ τοῦ μηχανικοῦ, τοῦ ἵππικοῦ καὶ τοῦ πεζικοῦ. (α)

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν ἐνταῦθα καὶ τοὺς κατὰ μνήμην μας· ὅθεν ζητοῦμεν συγγνώμην ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν αὐτῶν, τοὺς ὁποίους καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀναγγείλωσι τὰ παρ' αὐτῶν ἐκδοθέντα πονήματα, ἵνα καὶ ταῦτα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν φέρωμεν εἰς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ.

(α) Ἐκ τούτων ὁ λοχαγὸς Κ. Α. Καρνάλης, ὅστις πρὸς τοὺς ἄλλοις ἐνσχολεῖται μέχρι τοῦδε καὶ εἰς τὴν μετὰ φρασιν τοῦ κανονισμοῦ τῶν πεζικῶν γυμνασίων.

καιρὸν συντάκτας τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων Στρατιωτικοῦ Ἀγγέλου καὶ ἐφημερίδος τοῦ στρατοῦ καὶ Ἀπομάχου καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔσχεν ὡς συντάκτας τοὺς ἐξῆς, Σ. Μίλιον, Σ. Σωμιέρον, Ν. Σκαρβέλην, Τ. Λαζαρέτον, Ἐμμ. Μανιατάκην, Π. Κορωναιὸν, Β. Σαπουτζάκην, Ι. Ἀξελόν, Ι. Πιττακόν, Ν. Πετζάλην ἐπιϊατρὸν, Ι. Εὐσταθίου ὑπομοίραρχον, Ε. Θ. Μαυροκορδάτον ὑπίλαρχον, Β. Νικολαΐδην, Κ. Πικέρνην, Ι. Ρίζον ἀνθυπολοχαγὸν καὶ Σ. Βλασσόπουλον τὸ δὲ δεύτερον ἤδη ἔχει τοὺς ἐξῆς κυρίους καὶ Σ. Βλασσόπουλον τὸ δὲ δεύτερον ἤδη ἔχει τοὺς ἐξῆς κυρίους Β. Σαπουτζάκην, Γ. Κροκίδαν, Κ. Πικέρνην, Τ. Βλασσόπουλον, Γ. Κακαναράκην, Β. Βαλτινόν, Α. Μαυρομιχάλην καὶ Α. Κοντουμᾶν. Ἐκτός δὲ τούτων ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἔκτακτοι συντάκται, ὡς ὁ ἀντισυνταγματάρχης τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν Κ. Ε. Βασιλείου καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κ. Ι. Κομπότης, οἵτινες ἐπὶ πολλῷ ἔγραφον εἰς τὴν ἔφημερίδα τοῦ Στρατοῦ, ὡς καὶ νῦν ὁ συνταγματάρχης Κ. Γ. Καρατζᾶς.

Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ τοῦ 1837, ὅτε ἤρχισεν ἡ ἔκδοσις τῶν στρατιωτικῶν ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, μέχρι τοῦ 1847, ὅτε ἐδημοσίευσεν ὁ λοχαγὸς Κ. Χαντζερῆς τὸ πρῶτον πονήμα του, ἐδημοσιεύθησαν πολλὰ στρατιωτικὰ συγγράμματα καὶ ἐν περιοδικῶν φύλλον διαρκέσαν τέσσαρα ὀλόκληρα ἔτη, καὶ, ὡς γνωστόν τοῖς πᾶσι, διαπραγματευθὲν περὶ παντὸς στρατιωτικοῦ τεχνικοῦ καὶ ἐπισημονικοῦ ἔργου κατόπιν δὲ ἐξεδόθησαν καὶ ἄλλα πολλὰ στρατιωτικὰ συγγράμματα καὶ τρία περιοδικὰ, τὸ τελευταῖον δὲ τὸ ἀνὰ χεῖρας, τὸ ὁποῖον χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1856. Ἀλλ' οὐδεὶς σχεδὸν ἐκ τῶν μέχρι τούδε στρατιωτικῶν συγγραφέων καὶ μεταφραστῶν τῶν ὡς εἴρηται συγγραμμάτων καὶ τῶν ἐνασχοληθέντων ἐπισήμως εἰς κανονισμοὺς τῆς ὑπηρεσίας ἢ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ στρατοῦ ἐμιμήθη τὸν Κ. Χαντζερῆν οὔτε κατὰ τὸ ὕφος, οὔτε κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν πραγμάτων, διότι ἕκαστος κατὰ τὸ ὄραον, οὔτε κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς ἐπέκρινεν αὐτοὺς πάντοτε δὲ ὁ τελευταῖος γράψας ἐξέφραζε τὴν εἰς τὸν πρὸ αὐτοῦ συγγραφέα τὴν εὐγνωμοσύνην του. Καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ, διευθύνοντες σχεδὸν πάντοτε ἐν περιοδικῶν φύλλον, ἀπείρους ἐπαίνους ἐγράψαμεν περὶ τῶν πονημάτων τοῦ Κ. Χαντζερῆ, ὡς καὶ ἐσχάτως περὶ

τοῦ προκειμένου πονήματός του. Ἀλλ' οὗτος ἤδη παρέστη ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν κατακρίνας πάντα, οὐδενὸς φειδόμενος, ἀποκαλῶν πάντα ἀμαθῆ, μιξιβάθραρα, σόλοικα κτλ. τὰ δὲ περιοδικὰ φύλλα, τὰ συντασσόμενα ὑπὸ τοσούτων Κ. ἀζωματικῶν τοῦ στρατοῦ, ἀπεκάλεσε *φυλλίδας*. Ἀλλ' ἐξέτασε ποτὲ ὁ Κ. Χαντζερῆς ἂν οἱ στρατιωτικοὶ οὗτοι συγγραφεῖς εἶχον ἢ ἔχουν τὴν οἴησιν νὰ λέγωνται φιλόλογοι, ἢ τοῦλάχιστον γραμματικοί, ἢ ἂν ἠθέλησαν νὰ ἐπιβάλωσι τὰ παρ' αὐτῶν γραφέντα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἢ ἂν προῦκάλεσαν εἰς συναγωνισμὸν τοὺς συναδέλφους των, ὡς ἔπραξεν αὐτὸς ὁ Κ. Χαντζερῆς; Οὐδεὶς θεβαίως συνέλαβε τοιαύτας παραδόξους ἰδέας· ἅπαντες ὠρμήθησαν νὰ πράξωσιν ὅτι ἐδύναντο πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ στρατοῦ διότι εἰς ἀρτισύστατον στρατὸν, μὴ ἔχοντα ἄλλα προηγουμένα, τὰ πάντα ἦσαν ἀναγκαῖα αὐτῷ, ἀδιάφορον πῶς ἐγράφοντο, ἀρκεῖ νὰ ἦσαν χρήσιμα καὶ εὐληπτα. (α)

Ἄν ὁ στρατὸς δὲν παρεδέχθη τὰ ὀνομαστικὰ καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ Κ. Χαντζερῆ, τοῦτο δὲν ἐγένετο πρὸς καταφρόνησιν καὶ κατάκριτον τῶν πονημάτων του, ἀπεναντίας ἅπαντες ἐπήνεσαν τὴν φιλοπονίαν τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ καὶ ἅπαντες εἰπὸν ὅτι ταῦτα μᾶλλον δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς δοκίμια στρατιωτικῆς φιλολογίας ἢ νὰ εἰσαχθῶσι καὶ εἰς τὸν στρατὸν. Ἀλλ' ἂν ὁ Κ. Χαντζερῆς ἦτον μετριώτερος εἰς τὰς ἐκφράσεις του, ἂν δὲν ἤθελε νὰ ἐπιβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τὸν στρατὸν διὰ τῶν καινοτομιῶν τούτων,

(α) Ὁ Κ. Χαντζερῆς προσέτι ἔπρεπε νὰ ἀναμνησθῆ εἰς ποῖαν κατάστασιν ἦτον ἡ γλῶσσα ἐν γένει τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, ὅτε ἐγράφησαν τὰ παρ' αὐτοῦ κατακρινόμενα· ἔπρεπε δὲ, καὶ ὀφείλει μάλιστα, νὰ εὐγνωμονῆ, ὡς πάντες εὐγνωμονοῦμεν τοὺς πρώτους γράψαντας ἢ μεταφράσαντας στρατιωτικὰ πονήματα, ἐνδιαλαμβάνοντα ὅλους σχεδὸν τοὺς στρατιωτικούς ὀρισμούς· ἰδίως δὲ δὲν δυνάμεθα ν' ἀποσιωπήσωμεν τὸν Κ. Σκαρλάτον Σουτζόν, ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις μετεγλώττισε καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς ὑπηρεσίας τῆς χωροφυλακῆς, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ κοινὴ νομοθεσία δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκδοθῆ, οὐδὲ κανονισμὸς ὑπηρεσίας ἄλλου στρατιωτικοῦ σώματος.

ἂν δὲν προὐκάλει πάντας, ἂν ἐσέβετο τοὺς γηράσαντας ἐν ταῖς μάχαις καὶ ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς ἀσκήσεσιν, ἂν, λέγομεν, ἐσέβετο τὴν μακαρίαν ψυχὴν ἐκείνου, εἰς ὃν ἡ Ἑλλάς ὀφείλει τὴν σύστασιν τοῦ μικροῦ τακτικοῦ στρατοῦ μας καὶ τὸν ἐξελληνισμόν ὄλων τῶν στρατιωτικῶν παραγγελμάτων, ἤτοι τοῦ στρατηγοῦ Ρόδιου, καὶ ἂν τέλος πάντων ἤθελεν ἀναμνησθῆ ὅτι διὰ τῶν παραγγελμάτων τούτων συνήθησαν αἱ αἱματηραὶ μάχαι τοῦ Πέτα, τῆς Καρύστου καὶ τοῦ Χαϊδαρίου, καὶ ἂν ἐστρεφε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, ἔνθα ὁ αἰμίμηστος ἐκεῖνος φιλέλλην Φαββιέρος Ξιφήρης παρήγγειλε μὲ βροντώδη φωνὴν, ὅτε ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸ περὶ τὴν περιφανῆ ταύτην ἀκρόπολιν ὄρυγμα «Φάλαγξ ἐμπρός, Μάρς, (οὐχὶ δὲ, «ἐπαγωγὴ χώρ»), ἡ δὲ φάλαγξ αὕτη φορτωμένη πυρίτιδα ἐπέπεσε κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πυρῶν, διεσκόρπισε τοὺς ἐχθροὺς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἣτις καὶ ἐσώθη τότε, βεβαίως, λέγομεν, ἂν ἀνεκάλει ταῦτα εἰς τὴν μνήμην του ὡς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἱστορίας γραπτῆς τε καὶ ζώσης εἰσέτι, δὲν ἤθελε, φρονούμεν, οὐδ' ἴωτα ἐγγίξει τῶν παραγγελμάτων τούτων, ἢ ἂν ἤθελε συμβουλευθῆ τοὺς παρευρεθέντας εἰς μάχας, ἔνθα ἐκτελοῦνται τὰ στρατιωτικὰ παραγγέλματα, ἢ τοὺς καθ' ἑκάστην γυμνάζοντας λόχους, τάγματα καὶ συντάγματα, δὲν ἤθελε τολμήσει νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνατροπὴν ἐν γένει ὄλων τῶν στρατιωτικῶν παραγγελμάτων, λόγῳ δὴθεν ἐλληνισμοῦ.

Ἄλλ' ὁ Κ. Χαντζερῆς ἀντὶ τούτων ὄλων νομίζομεν ὅτι ἐσυμβουλευθῆ τὴν γραμματικὴν, τὸ συντακτικὸν καὶ τὰ λεξικά, δὲν λέγομεν καὶ τοὺς συγγραφεῖς, διότι ὡς καὶ αὐτὸς οὗτος ὁμολογεῖ οὐδεὶς κανονισμὸς τὴν ἀρχαίων Ἑλλήνων περὶ στρατιωτικῶν γυμνασίων διεσώθη, εἰμὴ τεμάχια τακτικῆς, ἐξ ὧν φαίνονται ὀλίγα παραγγέλματα, καὶ ταῦτα ἄσχετα, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ὡς πρὸς τὴν σημερινὴν τακτικὴν καὶ ἐκγύμνασιν τοῦ στρατοῦ, διότι ἡ πυρίτις μετέβαλε σχεδὸν τὰ πάντα.

Ὁ κύριος Χαντζερῆς ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ βασιλικῇ σχολῇ τοῦ Μονάχου τὰ στρατιωτικὰ, καὶ ἦλθε τῷ 1835 ἐν Ἑλλάδι ἂν δὲν μᾶς ἀπατᾷ ἡ μνήμη, νεώτατος καὶ κατετάχθη εἰς τὸν

στρατὸν ὡς ἀνθυπαπιστῆς τοῦ πυροβολικοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς φιλόλογος. Γνωρίζει λοιπὸν, ὅτι, προκειμένου περὶ μεταβολῶν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοσοῦτον μάλιστα οὐσιωδῶν, δὲν προσκαλοῦνται οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ γνωρίζοντες μᾶλλον τῶν ἄλλων τὴν γραμματικὴν, ἀλλ' οἱ γηραιὸι στρατιωτικοὶ, οἱ διατέλεσαντες ἐν ταῖς μάχαις καὶ οἱ κατὰ καιροὺς διοικήσαντες καὶ ἐκγυμνάσαντες σώματα στρατοῦ. Εἰς τὰ στρατιωτικὰ συμβούλια ταῦτα ἅπαντες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλωσι τὰς γνώμας των, μένει δὲ εἰς τὴν κρίσιν αὐτῶν, ἂν πρέπει νὰ γένωσι παραδεκταὶ ἢ ὄχι. Οὐδεὶς δὲ κακίζει, οὐδεὶς παροργίζεται, οὐδεὶς βλασφημεῖ, διότι ἡ γνώμη του ἀπερρίφθη ἀπ' ἐναντίας μάλιστα σέβεται τὴν γνώμην τῶν γηραιῶν στρατιωτικῶν, διότι ἔχει ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ἡ ἰδική του γνώμη θέλει σεβασθῆ, ὅταν φθάσῃ καὶ οὗτος εἰς τὸν βαθμὸν τῆς πείρας. Φρονούμεν ὁμῶς (εἰς τοῦτο δὲ ἀναμφιβόλως θέλει συμφωνήσῃ μὲ ἡμᾶς καὶ ὁ Κ. Χαντζερῆς) ὅτι οὐδέποτε ἀξιωματικὸς, μὴ πορευθεὶς εἰς μάχην ἢ τοῦλάχιστον μὴ διατελέσας ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν καθαυτὸ ἐνεργητικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ, μὴ ἐκγυμνάσας οὔτε τάγμα, οὔτε κανὼν λόχον, μὴ ὁδοιπορήσας διαφοροτρόπως, συνέλαβε τὴν ἰδεάν ἐκ μόνης τῆς μελέτης τῶν βιβλίων νὰ μεταβάλῃ τὰ τοῦ στρατοῦ, ἔστω αἱ σκέψεις αὐτοῦ νὰ ἦσαν ὀρθαί, διότι λέγει ἡ κοινὴ παροιμία « τὰ κακὰ καλῶς κείμενα μὴ κάνει. »

Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, τὰ γυμνάσια, αἱ ὁδοιπορίαι καὶ ὁ πόλεμος οὐδέποτε μανθάνονται ἐκ τῶν βιβλίων. Ὁ Ιακινθὸς (Jaquinot) λέγει ἐν τῷ περὶ στρατιωτικῆς τέχνης καὶ ἱστορίας πόνημά του, « Ἀδύνατόν τις νὰ φαντασθῆ ἢ νὰ περιγράψῃ τὸν πόλεμον· μόνον ἐκεῖνος ὅστις τὸν εἶδεν, οὗτος γνωρίζει τί ἐστὶ » πόλεμος. » Ὁ δὲ Ρογκαγκοῦρτος λέγει, « Ὁλίγοι καλοὶ στρατιωτικοί, εἶναι συγγραφεῖς, καὶ ὀλίγοι συγγραφεῖς εἶναι καλοὶ στρατιωτικοί. » Ἀμφότεροι οἱ πεπαιδευμένοι οὗτοι ἄνδρες, καὶ διδάσκαλοι μάλιστα τῆς στρατιωτικῆς τέχνης, συμβουλευσούν τοὺς νέους ἀξιωματικοὺς νὰ σπουδάζωσιν τὸ ἔργον των ἰδίως καὶ νὰ μὴ πλανῶνται εἰς θεωρίας παραλόγους καὶ παραδόξους· οὗτοι θέλουν τὸν στρατιωτικὸν καθαρῶς στρατιωτικόν, δὲν τὸν

θέλουν οὔτε φιλόλογον, οὔτε φιλόσοφον· καὶ διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ρογκαγκούρτος, ὅτι σπανίως οἱ στρατιωτικοὶ δύνανται νὰ ἔχωσιν ἀμφοτέρω τὰ προτερήματα ταῦτα, ἤτοι νὰ ἦναι καλοὶ συγγραφεῖς καὶ συνάμα καλοὶ στρατιωτικοί, ὡς ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Φριδερίκος.

Τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐγράψαμεν οὐχὶ μόνον διὰ τὸν Κ. Χαντζερῆν, τὸν ὁποῖον τιμῶμεν διὰ τὴν φιλοπονίαν του, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς νέους ἀξιωματικούς μας, οἵτινες ἀπὸ τινος καιροῦ ἤρχισαν νὰ μιμῶνται τοὺς καθαριστὰς τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ὥστε καταντῶσι τὰ ὑπὲρ αὐτῶν, τοσοῦτον φιλοπόνως γραφόμενα, σχεδὸν ἄχρηστα εἰς τὸν στρατὸν, διότι ὁ στρατὸς δὲν τοὺς ἐννοεῖ. Οἱ στρατιωτικοὶ πρέπει νὰ ἦναι ἄνδρες σπουδαῖοι· ἡ ὁμιλία των πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ τὰ γραφόμενα πρὸς τὸν στρατὸν πρέπει νὰ ᾖσι καθαρὰ, τονικὰ καὶ εὐληπτα. Ὁ στρατιωτικὸς δὲν πρέπει νὰ ἀναγινώσκη δις στρατιωτικὸν ἔγγραφον ἢ σύγγραμμα μόνον διὰ τὴν γλώσσαν, καὶ νὰ ζητῆ τὰς λέξεις εἰς τὰ λεξικά, τοὺς δὲ χρόνους τῶν ἀχρήστων ἀνωμάτων ῥημάτων εἰς τὴν γραμματικὴν. Οὗτος, ὡς λέγει καὶ ὁ συνταγματάρχης Κ. Καρατζᾶς, δὲν εἶναι ἐκεῖνος ὅστις θὰ διορθώσῃ τὴν γλώσσαν, ἄλλοις δέδοται τοῦτο. Οὗτος πρέπει νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὸ ἔργον του ὁ πεζὸς εἰς τὸ πεζικόν, ὁ ἵππευς εἰς τὸ ἵππικόν, ὁ μηχανικὸς εἰς τὰ μηχανικά, ὁ πυροβολιστῆς, ὅστις πρὸ πάντων ἔχει ἄπειρα νὰ μάθῃ καὶ νὰ μελετήσῃ, εἰς τὸ τοσοῦτον ἀναγκαῖον εἰς τὸν πόλεμον ἔργον του, καὶ τέλος ἕκαστος εἰς ὃ ἐκλήθη καὶ μενέτω. Οὕτω σχηματίζονται καλοὶ στρατιωτικοί, ἄνδρες εἰδικοί, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι μιᾷ ἡμέρᾳ, ἥτις ἐλπίζομεν ὅτι εἶναι ἐγγὺς, εἰς τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, ὅστις ἐλπίζομεν ὅτι θέλει στηθῆ ἔνθα ἀπωλέσθη.

Ταῦτα γράψαντες ἐπὶ τοῦ παρόντος, θέλομεν ἐπανέλθει ἄλλοτε καὶ εἰς τὰ καθέκαστα τῶν ἐν τῷ πονήματι τοῦ Κ. Χαντζερῆ διαλαμβανομένων.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ.

 EN ΑΘΗΝΑΙΣ, τῆ 30 Σεπτεμβρίου 1860.

 Αριθ. 14875.

Ἐ γ κ υ κ λ ι ο ς

Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου Β. διατάγματος περὶ νέου σχηματισμοῦ πεζικοῦ.

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 7. Τρ. μ. ὑπ' ἀριθ. 14225 ἐγκυκλίου διαταγῆς μας, διατάσσομεν τὰ ἀκόλουθα περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου βασιλικοῦ διατάγματος, περὶ νέου σχηματισμοῦ τοῦ πεζικοῦ.

ΜΕΡΟΣ Α'. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ.

Α'. Σύνταγμα.

Ὁ μέχρι τοῦδε διοικητὴς αὐτοῦ Ἀντισυνταγματάρχης Κ. Δημήτριος Σπηλιωτόπουλος ἀναλαμβάνει τὴν διοίκησιν τοῦ 1. πεζικοῦ τάγματος.

Ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κ. Ἀρτέμιος Μήχου τὴν τοῦ 2. πεζ. τάγματος.

Ὁ ταγματάρχης Ν. Τριτάκης ἀναλαμβάνει τὴν ὑπηρεσίαν 2. ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ εἰς τὸ 2. τάγμα, ὃ δὲ ταγματάρχης Κωνσ. Ἀξελὸς εἰς τὸ 1.

Ὁ λοχαγὸς μέχρι τοῦδε ὑπασπιστὴς τοῦ Συντάγματος Κ. Κωνσ. Δεσυνδέρης, φερόμενος εἰς τὴν δύναμιν λόχου, θέλει ἐκτελεεῖ προσωρινῶς τὰ καθήκοντα ὑπασπιστοῦ τοῦ 1. τάγματος, ὃ δὲ ὑπολοχαγὸς Δημ. Λεμπεσόπουλος τὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ 2. τάγματος.

Ὁ μέχρι τοῦδε εἰσηγητὴς Κ. ὑπολοχαγὸς Γεώργιος Χουρμούλης ἀναλαμβάνει τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βαθμοῦ του εἰς λόχον τοῦ 1. τάγματος.

Οἱ ἱερεῖς Κ. Κ. Παναγιώτης Ἀντωνόπουλος καὶ Λάτκαρης Βησάρρου ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑπηρεσίαν, ὃ μὲν εἰς τὸ 1. ὃ δὲ εἰς τὸ 2. τάγμα.

Οἱ ἀνθυπασπισταὶ Κ. Κ. Ζαχαρόπουλος, Νικήτας καὶ Νικόλαος Μακρὸς, ὃ μὲν εἰς τὸ 1. ὃ δὲ εἰς τὸ 2. τάγμα.

Ὁ ἀπὸ τὸν λόγον τῶν ἀπομάχων παρὰ τῷ Α'. συντάγματι ἀπεσπασμένοι ἀνθυπασπιστῆς Ἰω. Ταμπακόπουλος, καὶ ἀπὸ τὸ φρουραρχεῖον Βονίτζης ἀπεσπασμένοι ἀνθυπασπιστῆς Γεώργιος Σπυρίδωνος, προσκολλῶνται, ὁ μὲν εἰς 1· ὁ δὲ εἰς τὸ 2· πεζ. τάγμα.

Οἱ παρὰ τῷ φρουραρχεῖῳ Ἀθηνῶν Κ. Κ. ἀνθυπολοχαγοὶ Λουκάς Λεονάρδος καὶ Ἀχιλλεὺς Ζωρόπουλος, θέλουν φέρεσθαι εἰς τὴν δύναμιν, ὁ μὲν τοῦ 1· ὁ δὲ τοῦ 2· τάγματος.

Ὁ Κ. ἀνθυπολοχαγὸς Κωνσ. Ἀσπρέας θέλει φέρεσθαι προσκολλημένος εἰς τὸ 2· τάγμα ἐκ τοῦ μέχρι τοῦδε 1, τῶν ἀκροβολιστῶν (7· πεζ. τάγματος.)

Β'. Σύνταγμα.

Ὁ Κ. συνταγματάρχης Χὰν διοικητῆς τοῦ μέχρι τοῦδε Β. συνταγματάρχης, θέλει παραδώσει τὴν διοίκησιν τοῦ 3· πεζ. τάγματος (μέχρι τοῦδε 1 τοῦ συντάγματος) εἰς τὸν Κ. ἀντισυνταγματάρχην Μιχαὴλ Ροδίτην, τὴν δὲ τοῦ 4· τάγματος (μέχρι τοῦδε 2· τοῦ συντάγματος) εἰς τὸν ταγματάρχην Κύριον Μιχαὴλ Φουντουκλήν.

Τὰ καθήκοντα δευτέρου ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν θέλουν ἐκτελεῖ, παρὰ μὲν τῷ 3· τάγματι ὁ Κ. ταγματάρχης Σπυρίδων Γενίσαρλης, παρὰ δὲ τῷ 4· ὁ ἀρχαιότερος λοχαγὸς τοῦ τάγματος.

Τὰ καθήκοντα ὑπασπιστῶν θέλουν ἐκτελεῖ εἰς μὲν τὸ 3· τάγμα προσωρινῶς ὁ μέχρι τοῦδε ὑπασπιστῆς τοῦ Β. συντάγματος λοχαγὸς Κ. Ἀνδρέας Λεονάρδος, φερόμενος εἰς τὴν δύναμιν λόχου, εἰς δὲ τὸ 4· ὁ Κ. ὑπολοχαγὸς Ἀγάθων Μπουγιούκας.

Ὁ μέχρι τοῦδε εἰσηγητῆς τοῦ Β. συντάγματος Κ. ὑπολοχαγὸς Νικόλαος Λαζαρέτος ἀναλαμβάνει τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βαθμοῦ του, προσωρινῶς εἰς τὸ 3· τάγμα.

Οἱ ἱερεῖς Κ. Κ. Νικηφόρος Ρωμανίδης καὶ Παναγιώτης Ἀσπρογέρακας θέλουν ὑπηρετεῖ ὁ μὲν εἰς τὸ 3· ὁ δὲ εἰς τὸ 4· τάγμα.

Οἱ ἀνθυπασπισταὶ Κ.Κ. Νικόλαος Γκίλης καὶ Πυθαγόρας Καμπανᾶς, ὁ μὲν εἰς τὸ 3· ὁ δὲ εἰς τὸ 4· τάγμα.

Ὁ Κ. ἀνθυπασπιστῆς Ἰω. Βότζαρης τοῦ μέχρι τοῦδε 3· πεζ. συντάγματος θέλει φέρεσθαι ὡς προσκολλημένος παρὰ τῷ νέῳ 3· πεζ. τάγματι ὁ δὲ ἀνθυπασπιστῆς Σάββας Παππαδόπουλος τοῦ φρουραρχείου Ἀθηνῶν, ὡς προσκολλημένος παρὰ τῷ 4· τάγματι.

Ὁ μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Β. σύνταγμα Κ. ταγματάρχης Ἰω. Πασχάλης θέλει φέρεσθαι εἰς τὴν δύναμιν τοῦ 7· πεζ. τάγματος ὡς διοικητῆς αὐτοῦ.

Γ'. Σύνταγμα.

Ὁ μέχρι τοῦδε διοικητῆς αὐτοῦ ἀντισυνταγματάρχης Κ. Γεώργιος Σέχος ἀναλαμβάνει τὴν διοίκησιν τοῦ νέου 5· πεζικοῦ τάγματος, παραδίδων τὴν διοίκησιν τοῦ νέου 6· εἰς τὸν ἀντισυνταγματάρχην Κ. Δημ. Κυπριανόν.

Τὰ χρέη δευτέρων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν θέλουν ἐκτελεῖ εἰς μὲν τὸ 5· ὁ Κ. ταγματάρχης Νικόλαος Ζορμπᾶς, εἰς δὲ τὸ 6· ὁ Κ. ταγματάρχης Γεώργιος Χρήστου Τόλιας.

Ὁ μὲν λοχαγὸς Κ. Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος θέλει ἐκτελεῖ προσωρινῶς καθήκοντα ὑπασπιστοῦ εἰς τὸ 5·, φερόμενος εἰς τὴν δύναμιν λόχου, ὁ δὲ ἀνθυπολοχαγὸς Κ. Λεωνίδας Κυταριόλος θέλει ἐκτελεῖ αὐτὰ εἰς τὸ 6· πεζ. τάγμα.

Οἱ ἱερεῖς Κ. Κ. Κυπριανὸς Καστελλάνος καὶ Παναγιώτης Πλατύκας, θέλουν ὑπηρετεῖ ὁ μὲν εἰς τὸ 5· ὁ δὲ εἰς τὸ 6· πεζ. τάγμα.

Οἱ ἀνθυπασπισταὶ Κ. Κ. Θεμ. Σαρατζογλοῦς καὶ Ἰω. Βότζαρης θέλουν φέρεσθαι ὁ μὲν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ 5· ὁ δὲ εἰς τὴν τοῦ 9· πεζ. τάγματος.

Ὁ εἰς τὸ Α'. σύνταγμα προσκολλημένος Κ. ὑπολοχαγὸς Σωκράτης Καλόγηρος θέλει φέρεσθαι εἰς τὴν δύναμιν τοῦ 5· τάγματος ἀπεσπασμένος παρὰ τῷ 2·.

Ὁ Κ. ὑπολοχαγὸς Κώστας Δαγκλῆς εἰς τὴν δύναμιν τοῦ 6·.

Λὶ μέχρι τοῦδε μουσικαὶ τῶν συνταγμάτων θέλουν προσκολληθῆ προσωρινῶς εἰς τὸ 1· 3· καὶ 5· τάγμα.

Μέχρις οὗ μορφωθῶσι σαλπισταὶ, οἱ ἀρχιτυμπανισταὶ καὶ τυμπανισταὶ θέλουν ἐκτελεῖ τὴν μέχρι τοῦδε ὑπηρεσίαν των.

Ἐπειδὴ τὰ νέα τάγματα 1·, 2·, 3·, 4·, 5·, καὶ 6· διατηροῦσι πρὸς τὸ παρὸν τὰς μέχρι τοῦδε ἑδρας των, ἐκ τῶν ὑποτελῶν οἱ μὲν ἀρχιτυμπανισταὶ, δεσμοφυλάκες, ὄπλοποιοὶ, ὑποδεσμοφυλάκες, βοηθοὶ ὄπλοποιῶν καὶ οἱ ἀρχιβόρᾳπται τοῦ 1· καὶ 3· συντάγματος, θέλουν κάμει κοινῶς τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὰ δύο τάγματα, οἱ δὲ λοιποὶ θέλουν διαιρεθῆ μεταξύ τῶν ταγμάτων.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Οἰκονομικόν.

1.) Ἔως τέλους τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς ἡ οἰκονομικὴ καὶ λογιστικὴ ὑπηρεσία τοῦ συντάγματος θέλει ἐκτελεῖσθαι ἀπαραλλάξ.

τως ὡς μέχρι τοῦδε, ἀπὸ δὲ τῆς 1 τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου διαιρεῖται εἰς ὑπηρεσίαν αὐθυπάρχτου τάγματος.

2.) Τὰ τάγματα 1· 3· καὶ 5· θέλουν ἐξακολουθήσει καὶ μετὰ τὴν 1· Ὀκτωβρίου τὴν οἰκονομίαν καὶ λογιστικότητα τοῦ συντάγματος, τηροῦντα εἰς ἑαυτὰ τὰ ἀρχεῖα, τὸ ταμεῖον, τὴν ἀποθήκην, καὶ ἅπαντα τὰ λογιστικὰ βιβλία τῆς τρεχούσης χρήσεως, ἔνθα θέλουν ἐξακολουθήσει ἀναγράφοντα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦτε χρηματικῶς καὶ τοῦ ὑλικοῦ.

3.) Πρὸς ἐνδειξιν τῆς συναφείας καὶ ἐνότητος τῆς οἰκονομίας καὶ λογιστικότητος τῶν εἰρημένων ταγμάτων πρὸς τὰ τοῦ συντάγματος, πρέπει νὰ τεθῶσιν ἐπικεφαλίδες τῶν λογαριασμῶν καὶ λοιπῶν λογιστικῶν ἐγγράφων τῆς 4· τριμηνίας, ὡς καὶ τοῦ ἐτησίου λογαριασμοῦ τοῦ ὑλικῶς τρέχοντος ἔτους, αἱ προσηγορίαι ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων ὡς ἐξῆς:

« 1. Τάγμα τοῦ πεζικοῦ (ἦτοι πρῶν 1· σύνταγμα) 3· ἢ τάγμα τοῦ πεζικοῦ (ἦτοι πρῶν 2· σύνταγμα) 6· τάγμα τοῦ ἠπεζικοῦ (ἦτοι πρῶν 3· σύνταγμα).»

4.) Ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου τὰ τάγματα 2· 4· καὶ 6· θέλουν συστήσει ἴδιον ταμεῖον καὶ ἀποθήκην ὑλικῶς, καὶ θέλουν ἐκτελεῖ τὴν οἰκονομικὴν καὶ λογιστικὴν ὑπηρεσίαν ἐκ συμφώνου μὲ τὸς περὶ λογιστικότητος ἀνεξαρτήτου τάγματος διδακτικούς ὀρισμούς καὶ τὰς λοιπὰς ἐν ἰσχύι οἰκονομικὰς καὶ λογιστικὰς διατάξεις.

5.) Τὸ στρατιωτικὸν λογιστήριον διετάχθη νὰ λάβῃ δέουσαν πρόνοιαν ὅπως τὰ τάγματα 2· 4· καὶ 6· ἐφοδιασθῶσιν ἐγκαίρως μὲ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν 1 Ὀκτωβρίου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν κεφάλαια.

6.) Ἐκτὸς τοῦ ὑλικοῦ, μὲ τὸ ὅποῖον οἱ ἐξ λόγου τῶν ταγμάτων 2· 4· καὶ 6· εἰσὶ χρεωμένοι ἐν τοῖς ἀπολογιστικοῖς τοῦ ὑλικοῦ βιβλίοις τῶν συνταγμάτων, τὸ 1· τάγμα ὀφείλει νὰ παραδώσῃ εἰς τὸ 2·, τὸ 3· εἰς τὸ 4· καὶ τὸ 5· εἰς τὸ 6· τῆ ἀνταλλαγῆ ἀποδείξων ἀκριβῶς καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοῦ συντάγματος παντοῖου ὑλικοῦ, ὡς καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ἄχρι τοῦδε εἰς κοινὴν χρῆσιν ὑλικοῦ, οἷον σκευῶν γραφείου, βιβλίων διδακτικῶν καὶ λοιπῶν.

Οἱ σχετικοὶ οἰκονομικοὶ ἐπιθεωρηταὶ ὀφείλουν νὰ ἐπιτηρήσωσιν, ὅπως ἡ διανομὴ γενῆ δικαία κατὰ τὴν ποιότητα, τὴν

ποσότητα, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ εἶδη τῶν στερεῶν χορηγήσεων, καὶ παρουσία τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπῶν.

Τὸ ἄχρι τοῦδε πρὸς κατασκευὴν ὑλικῶν, τὸ εἰς χρῆσιν τῶν διαλυομένων 1· καὶ 3· συνταγμάτων, μένει ὑλικῶς εἰς τὸ 1 καὶ τὸ 5 νέα πεζ. τάγματα.

7.) Τὰ τάγματα 1·, 3· καὶ 5· θέλουν ἐγχειρήσει εἰς τὸ 2· 4· καὶ 6· ὀνομαστικὸν κατάλογον, ἐπικυρωμένον παρὰ τοῦ σχετικοῦ Οἰκονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἀπασῶν τῶν κατὰ τὴν 1 8βρίου εἰς βάρος ἀξιοματικῶν ἢ ἄλλων ἀνδρῶν τῶν ἰδίων ταγμάτων μενουσῶν προκαταβολῶν, συνωδευμένον μὲ ἅπαντα τὰ δικαιολογητικὰ ἐγγραφα, καὶ θέλουν ἐκζητήσῃ παρ' αὐτῶν ἰσότημον συναλλαγματικὴν, ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ὁποίας θέλουν φέρεῖ ἀπολογιστικῶς, τὸ μὲν ἄθροισμα τοῦ καταλόγου εἰς ἔξοδα ὡς προκαταβολὴν εἰς βάρος τῶν ταγμάτων 2· 4· καὶ 6· τὰς δὲ κατὰ μέρος ποσότητας εἰς ἔσοδα ὀνομαστικῶς πρὸς ἀπόδοσιν τῶν σχετικῶν προκαταβολῶν. Τὴν ἀντίστροφον πράξιν θέλουν ἐνεργήσῃ τὰ τάγματα ταῦτα, ἦτοι τὸ μὲν ἄθροισμα θέλουν φέρεῖ εἰς ἔσοδα πρὸς ἔκδοσιν τῆς συναλλαγματικῆς, τὰς δὲ μερικὰς ποσότητας εἰς ἔξοδα καὶ εἰς χρέωσιν ἐκάστου τῶν ὀφειλετῶν ἐν τῇ ἀπολογιστικῇ σημειώσῃ τῶν προκαταβολῶν.

8.) Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πρέπει νὰ μεταβιβασθῶσιν εἰς τὰ τάγματα 2·, 4· καὶ 6· καὶ ἅπασαι αἱ εἰς τὴν 1 8βρίου ἀνήκουσαι εἰς ἀξιοματικούς ἢ ἄλλους ἀνδρας αὐτῶν ἀποθέσεις, οἷον τὰ τάγματα 1· 3· καὶ 5· θέλουν διευθύνει εἰς τὸ 2·, 4· καὶ 6· ὀνομαστικὸν κατάλογον, ἐπικυρωμένον ἐπίσης παρὰ τοῦ σχετικοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, τῶν τοιούτων ἀποθέσεων, συνωδευμένον μετὰ ἰσότημου συναλλαγματικῆς, καὶ θέλουν φέρεῖ δι' ἀπολογισμοῦ τὸ μὲν ἄθροισμα τοῦ καταλόγου εἰς ἔσοδα πρὸς ἔκδοσιν τῆς συναλλαγματικῆς, τὰ δὲ μερικὰ ποσὰ εἰς ἔξοδα πρὸς ἀπόδοσιν τῶν κατὰ μέρος σχετικῶν ἀποθέσεων. Εἰς τὸ 2·, 4· καὶ 6· τάγμα αἱ ἀναγραφαὶ αὗται θέλουν ἐνεργηθῆ ἀντιστρόφως, ἦτοι τὸ μὲν ἄθροισμα τῶν ἀποθέσεων θέλει ἐγγραφῆ εἰς ἔξοδα ὡς προκαταβολὴ εἰς τὸ 1· 3· καὶ 5· δυνάμει τῆς συναλλαγματικῆς, αἱ δὲ μερικαὶ ποσότητες εἰς ἔσοδα ὀνομαστικῶς καὶ εἰς πίστωσιν τῶν μεριδούχων ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ἀποθέσεων. Περὶ τῶν ἀποθέσεων τῶν ἐπερχομένων ἐκ τῶν περισσευμάτων τόκων, ἐκ τῶν κεφαλαίων πρὸς μίσθωσιν ἀντικαταστατῶν, καὶ ἐκ τῶν κεφαλαίων

τῶν ὀριστικῶς ἐξεληθόντων ἀπὸ τοῦ στρατοῦ, θέλου ἐκδοθῆ ἰδιαιτέρας ὁδηγίαι, ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅμως θέλου μένει ἐγγεγραμμένα εἰς τὰ βιβλία τῶν ταγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀναδέχονται τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς λογιστικότητος τῶν συνταγμάτων, ἤτοι εἰς τὰ 1, 3, καὶ 5· τάγματα, ἀντίγραφον δὲ τοῦ καταλόγου τῶν ἀποθέσεων τῶν ἀντικαταστατῶν νὰ σταλῆ εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ ζητηθῆ ἀπὸ τῆς τραπέζης ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἀνοικτῶν λογαριασμῶν.

9.) Ἐὰν κατὰ τὴν 1 8βρίου οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ὑποτελῶν ἢ τῶν λόγων τῶν ταγμάτων 2, 4, καὶ 6· παρουσιάζωσι κανονικὰς πιστωχρεώσεις πρέπει καὶ αὐταὶ νὰ μεταβιβασθῶσιν εἰς τὰ ἴδια τάγματα. Ἐπομένως τὰ τάγματα 3, 3· καὶ 5· διὰ μὲν τὰς πιστώσεις θέλου πέμψει εἰς τὸ 2, 4, καὶ 6, διὰ δὲ τὰς χρεώσεις θέλου ἐκζητήσει παρὰ τῶν ἰδίων τὴν δέουσαν συναλλαγματικὴν.

10.) Τὰ κατὰ τὴν 1 Οκτωβρίου ὑπόλοιπα τῶν ἀπολογισμῶν τῆς καταθέσεως τῶν ὑποτελῶν καὶ τῶν λόγων τῶν ταγμάτων 2, 4, καὶ 6. θέλου ἀνατεθῆ εἰς αὐτὰ διὰ τῆς δείξεως τοῦ λογαριασμοῦ τῆς καταθέσεως (παράδειγμα 18 τοῦ φυλλαδίου τῶν 9· τῶν διδακτικῶν ὀρισμῶν). Ὅθεν τὰ τάγματα 1, 3· καὶ 5· θέλου φέροι ἐν τῇ δείξει τῆς 4· τριμηνίας τὰ μὲν ὑπόλοιπα πιστώσεως εἰς χρέωσιν τῆς δείξεως, τὰ δὲ ὑπόλοιπα χρέους εἰς πίστωσιν αὐτῆς ὡς παραδοθέντα εἰς τὰ τάγματα 2, 4, καὶ 6. Ταῦτα δὲ ἀπ' ἐναντίας θέλου ἐγγράφει εἰς πίστωσιν μὲν τὰ ὑπόλοιπα πιστώσεως, εἰς χρέωσιν δὲ τὰ ὑπόλοιπα χρέους ὡς ἀναληφθέντα ἀπὸ τὰ τάγματα 1· 3· καὶ 5. Αἱ ἀναγραφαὶ αὗται πρέπει νὰ γίνωσι περιληπτικῶς ἐπὶ τῇ βάσει ὀνομαστικῶν κατὰ λόγον ἀποδείξεων, τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀνταλλάξωσι συναλλήλως τὰ εἰρημένα τάγματα, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπισυναφθῆσονται εἰς τὰς δείξεις.

11.) Συνεπῶς μὲ τὰ διὰ τοῦ προηγουμένου παραγράφου ὠρισμένα, αἱ περὶ ὧν πρόκειται πιστώσεις θέλου ἐγγραφῆ εἰς τοὺς πρώτους ἀπολογισμοὺς καταθέσεως τῶν ὑποτελῶν καὶ τῶν λόγων τῶν ταγμάτων 2, 4, καὶ 6· ἐν τῇ στήλῃ «ὑπόλοιπον πιστώσεως ἀπὸ ἄλλα σώματα», τὰ δὲ χρέη ἐν τῇ στήλῃ «χρέωσις ἀπὸ ἄλλα σώματα».

12.) Ἄπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ λοιποὶ ἄνδρες τῶν ταγμάτων 2· 4· καὶ 6· λογίζονται ὡς ἐλθόντες τὴν 1 8βρίου ἀπὸ τὰ διαλυθέντα συντάγματα.

13.) Τὰ τάγματα 1· 3· καὶ 5· θέλου χορηγήσει εἰς τὸ 2· 4· καὶ 6· τὰ ἀναγκαῖα ἀντίτυπα, τῶν διδακτικῶν ὀρισμῶν, καὶ ὄλων τῶν ἄλλων οἰκονομικῶν διατάξεων, ὁδηγῶν καὶ ἐγκυκλίων. Καθ' ὅσον ὅμως δὲν ἤθελον ὑπάρχει διπλᾶ τούτων ἀντίτυπα οἱ Κ. Κ. οἰκονομικοὶ ἀξιωματικοὶ τῶν ταγμάτων 2· 4· καὶ 6· θέλου φροντίσει νὰ θεραπευθῆ ἡ χρεία δι' ἀντιγραφῆς.

14.) Ἐπίσης τὰ τάγματα 1· 3· καὶ 5· χρεωστοῦν νὰ παράδωσιν εἰς τὰ 2· 4· καὶ 6· ἅπαντα νὰ συμφωνητικὰ ἢ ἀντίγραφα αὐτῶν περὶ προμηθειῶν ἢ ἐνοικιάσεων ἀναγομένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀναγκαίαν περὶ τούτων πληροφορίαν καὶ διασάφησιν.

15.) Αἱ πληρωμαὶ τῶν κλάδων ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀνατεθειμένα μέχρι τούδε εἰς τὰ συντάγματα, ἀνατίθενται εἰς τὰ τάγματα 1· 3· καὶ 5.

16.) Τὸ προσωπικὸν τῆς οἰκονομίας τῶν συνταγμάτων διατίθεται προσωρινῶς ὡς ἀκολουθῶς:

Ὁ ἐπικαταλυματίας Κ. Σκοῦφος ἐπὶ τοῦ ὕλικου, ὁ δὲ ἐπικαταλυματίας Κ. Γ. Παλαιολόγος ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ τοῦ 1· τάγματος.

Ὁ καταλυματίας Κ. Δρακόπουλος ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ, ὁ δὲ λογιστῆς Νικόπουλος ἐπὶ τοῦ ὕλικου τοῦ 2· τάγματος.

Ὁ ἐπικαταλυματίας Κ. Πανταζῆς ἐπὶ τοῦ ὕλικου, ὁ δὲ λογιστῆς Β. Λεονάρδος ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ τοῦ 3· τάγματος.

Ὁ καταλυματίας Κ. Σπυρόπουλος τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ, μέχρι τῆς ἐκ τῆς ἀδείας ἐπανόδου τοῦ καταλυματίου Κ. Κ. Πεταλᾶ, ὁ δὲ λογιστῆς Βενετζάνος ἐπὶ τοῦ ὕλικου τοῦ 4· τάγματος.

Ὁ Καταλυματίας Κ. Βλαχόπουλος ἐπὶ τοῦ ὕλικου, ὁ δὲ καταλυματίας Κ. Χρυσοχέρης ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ τοῦ 5· τάγματος.

Ὁ ἐπικαταλυματίας Γ. Κ. Παλαιολόγος ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ, ὁ δὲ καταλυματίας Κ. Παλαμᾶς ἐπὶ τοῦ ὕλικου τοῦ 6· τάγματος.

Καθὸσον ἀφορᾷ τὸ προσωπικὸν τῆς ὑγείας καὶ τοὺς ἀπεσπασμένους ἢ προσκολλημένους εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας ἀξιωματικούς τῆς οἰκονομίας τῶν διαλυμένων συνταγμάτων, θέλομεν διατάξει τὰ δέοντα δι' ἄλλης διαταγῆς.

Αἱ διατάξεις περὶ διαχειρήσεως τῆς οἰκονομίας καὶ λογιστικότητος ἀνεξαρτήτου τάγματος, ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ νεοσηματιζόμενα.

Ακροτελεύτιοι διατάξεις.

α. Η Σημαία του α. συντάγματος μένει εις χρήσιν του 1. πεζ. τάγματος, ή του β'. συντάγματος εις χρήσιν του 3. πεζ. τάγματος και ή του γ'. συντάγματος εις χρήσιν του 5. πεζ. τάγματος.

β. Οι ύπολοχαγοί εισηγηται των διαλυομένων α. και γ'. συνταγμάτων, οι ταχθέντες εις την δύναμιν των λόχων του 1. και 5. πεζ. ταγμάτων, θέλουν επιτηρεί τα τῆς κοπῆς των ιδίων ταγμάτων.

γ. Τα των όπλοδιορθωτών σκεύη και έργαλειά των διαλυομένων συνταγμάτων, μένουσιν εις βάρος των νέων ταγμάτων, εις α δυνάμει τῆς παρούσης ετάχθησαν οι όπλοδιορθωται.

δ. Τα θεραπευτήρια τα άχρι τουδε διαχειριζόμενα υπό των διαλυθέντων συνταγμάτων, τίθενται υπό την δικαιοδοσίαν των ταγμάτων του πεζικού, εις α άνήκουσιν οι λόχοι οι άμέσως διαχειριζόμενοι ταύτα.

Εις τους λογαριασμούς των αυτών Ταγμάτων ανατεθῆσονται το ύλικόν των ιδίων θεραπευτηρίων ως και τα ένδεχόμενα χρηματικά έφοδια ή αι χρεώσεις αυτών.

Το έν Μεσολογγίω θεραπευτήριον μένει εις την δικαιοδοσίαν του 5 Πεζικού Τάγματος.

Ε'. Τα Ιερά άμφια και σκεύη, τα έν χρήσει εις τα διαλυόμενα Συντάγματα, εάν μὲν ώσι διπλά, διανέμονται έξ ήμισείας εις τα Τάγματα, εάν δὲ μονά, μένουσιν εις την ύπηρεσίαν των 1, 3 και 5 Πεζικῶν Ταγμάτων.

ς. Τα έφοδια των μουσικῶν οργάνων μένουσιν εις τα Τάγματα, εις τα όποια μένουσιν και αι υπάρχουσαι Μουσικαι, τα δε έφοδια των Σημάντρων διανέμονται έξ ήμισείας.

Ζ. Το 1 και 5 Τάγματα θέλουν εξακολουθεῖ κατασκευάζοντα τον ιματισμόν δι' εαυτά, και το μὲν 1 δια το 2, το δε 5 δια το 6.

Αλλά δια την προς τα Τάγματα 2 και 6 χορήγησιν ειδῶν ιματισμοῦ απαιτεῖται ύπουργική έγκρισις κατά τριμηνίαν έκδομένη. Όταν το 2 και 6 Τάγμα θέλουν υποβάλει άνευ αναβολῆς εις το Ύπουργείον την αίτησιν του αναγκαιοῦντος εις αυτά ύλικού δια την 4 τριμηνίαν 1860.

Τας αυτας αίτήσεις οφείλουσιν να υποβάλουν και αι διακίσεις

των Ταγμάτων 3 και 4, τα όποια θέλουν λαμβάνει τον αναγκαιοῦντα αυτοῖς ιματισμόν από την Επιτροπήν του ιματισμοῦ. Την εκτέλεσιν τῆς παρούσης θέλετε μᾶς αναφέρει έγκαιρώς. Αθήνησι τῆ 16 Σεπτεμβρίου 1860.

Ο Ύπουργός.
Δ. ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Αριθ. 14902.

Έγκύκλιος.

Περί ύποψηφίων ύπαξιωματικῶν δια τον βαθμόν του άνθυπασπιστοῦ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Το ύπουργείον των Στρατιωτικῶν.

Έχοντας υπ' όφιν ότι δια την πλήρωσιν των κενῶν θέσεων συντελεία του από 6 Ἰουλίου Β. διατάγματος περί μετασχηματισμοῦ του Πεζικού εις Τάγματα αὐθύπαρκτα, τῆς προσθήκης ενός δεκάτου Τάγματος και του σχηματισμοῦ των ταγμάτων τῆς εφεδρείας, δὲν άρκει ο ύπάρχων αριθμός των ύποψηφίων δια τον βαθμόν του άνθυπασπιστοῦ, προσκαλοῦμεν τα μὲν συντάγματα και τάγματα να μᾶς προτείνωσιν ανά έξ ύπαξιωματικούς δι' έκαστον τάγμα, ή Μοῖρα του Πυροβολικού πέντε, το δε όπλοστάσιον και το Μηχανικόν ανά δύο ύπαξιωματικούς, ο λόγος των Πυροσβεστών ένα, έχοντας τα προσόντα δια τον βαθμόν του άνθυπασπιστοῦ, επί τῆ βάσει του Υ. Β. Διατάγματος τῆς 3/15 Οκτωβρίου 1834, και του 6. § του 195 άρθρου και του 3. § του 199 άρθρου του κανονισμοῦ τῆς εσωτερικῆς ύπηρεσίας του πεζικού.

Την πρότασιν σας ταύτην θέλετε συνοδεύσει με τα φύλλα μητρώου και ποινῶν των προτεινομένων μετὰ πλείστης ακριβείας συντεταγμένα, και με τα ένδεικτικά τα υπό του 5. § τοννηθέντος διατάγματος προβλεπόμενα, κατά την σύνταξιν τῶν όποίων τα άρμόδια πρόσωπα θέλουσιν έχει υπ' όφιν ότι ή αυστηρά και εύσυνειδητος χρήσις του δικαιώματος τούτου τα μέγιστα ενδιαφέρει τον στρατόν, οστις πρέπει να βλέπη αναβαίνοντα την βαθμίδα του άνθυπασπιστοῦ του φυτωρίου τούτου των αξιωματικῶν, μόνον άτομα τιμῶντα καθ' όλα το στρατιωτικόν επάγ-

γελμα, και κατά του χαρακτήρος των όποιων να μη ύπάρχη ούχι κηλις άλλ' ούδ' ή έλαχίστη άμφιβολία.

Κατά συνέπειαν όφείλουσι τόσον οι ΚΚ. διοικηται των σωμάτων, όσον και οι επιτετραμμένοι την έκδοσιν των ένδεικτικων διαγωγής Κ. άξιωματικοι, όχι μόνον την διαγωγήν του άτομου να έχωσιν ύπ' όψιν των, αλλά και τας λοιπας οικογενειακας περιστασεις, καθόσον αυται έχουσιν άμεσον σχέσιν προς την θέσιν του άξιωματικού έν τώ μέσω των συναδέλφων του· ούτω π. χ. έγνωσμένη κακή άγωγή ή διαγωγή της συζύγου ύπαξιωματικού τινος άποκαθιστά τούτον άκατάλληλον διά προβιθασμόν άνωτερον, καθόσον δι' αύτου ήθελον επέλθει άτοπα, των όποιων την σπουδαιότητα και λεπτότητα πās άξιωματικός δύναται να κατανοήση.

Τα άνωτέρω διαταχθέντα περι των νέων προτάσεων εφαρμόζονται και εις εκείνους των ύπαξιωματικων, οιτινες έξετασθέντες ευδοκίμησαν· καθόσον ένδεχόμενον είναι ή διαγωγή και αι λοιπαι περιστασεις αυτων μεταβληθείσαι μεταγενεστερώς επί τώ χειρον να τους άποκατέστησαν άκαταλλήλους προς προβιθασμόν. Ως προς τούτους όφείλουσιν οι Κ. Σωματάρχει να έχωσιν ιδίως ύπ' όψιν των μήπως ό προς την ύπηρεσίαν ζηλός των ήλαττώθη, όπως συμβαινει εις τινας κακώς έμπνευσμένους ύπαξιωματικούς, οιτινες διά τόν λόγον δήθεν ότι δέν έτυχον εισέτι προβιθασμού νομίζουσιν ότι δύναται άτιμωρητι και να έπιδεικνύωσιν έλλειψιν ζήλου. Έπειδή οι τοιοῦτοι προβιθαζόμενοι ήθελον μεταφέρει και εις τόν κύκλον των Κ. άξιωματικων τώ άξιόμειπτον τούτο πνεύμα· θέλετε άδιστάκτως προτεινει τα δέοντα, συνεπεία των όποιων θέλει επέλθει ή εκ του καταλόγου των ύποψηφιων διαγραφη αυτων, προς ποινην μέν των ιδίων, παραδειγματισμόν δέ άλλων.

Αθήνησι τή 19 Σεπτεμβρίου 1860.

Ο Ίπουργός
Δ. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

Αριθ. 14784.

Έγκύκλιος.

Περί εφαρμογής των από 6 Τθρίου Β. Διαταγμάτων περι νέου σχηματισμού του Πεζικού, Ίππικού και Πυροβολικού.

Πρός εκτέλεσιν των από 6 Σεπτεμβρίου Ίψ. Β. Διαταγμάτων διατάττομεν τα εξής:

1) Τα ύπάρχοντα έννέα Τάγματα Πεζικού της Γραμμής θέλου καλεισθαι από 1 προτεχους Οκτωβρίου 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, και 9, εκ συμφώνου με τώ άρθρον 13 του περι νέου σχηματισμού του Πεζικού Βασιλικού Διατάγματος.

2) Η Μοίρα του Πυροβολικού θέλει καλεισθαι από 1 Οκτωβρίου Τάγμα του Πυροβολικού, εκ συμφώνου με τώ άρθρον 1 του περι νέου σχηματισμού του Πυροβολικού Ίψ. Β. Διατάγματος.

3) Η Μοίρα του Ίππικού θέλει καλεισθαι από 1 Οκτωβρίου Ίππαρχία, εκ συμφώνου με τώ άρθρον 1 του περι νέου σχηματισμού του Ίππικού Ίψ. Β. Διατάγματος.

Τώ ύπουργείον διέταξεν ήδη να εφοδιασθώσι τα ειρημένα Σώματα με τας αναγκαίας διά την ύπηρεσίαν των νέας σφραγιδας.

Αθήνησι τή 17 Σεπτεμβρίου 1860.

Ο Ίπουργός
Δ. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ.

Περί χορηγήσεως έκτάκτου πιστώσεως εκ δραχμών 93,000 εις τώ Ίπουργείον των Στρατιωτικων διά τώ 1860.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ. ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Έχοντες ύπ' όψιν τώ 18 άρθρον του από 1 Οκτωβρίου 1852 Νόμου ΣΙΒ' περι δημοσίου λογιστικού και την από 25 Αύγουστου ε. ε. γνωμοδότησιν του Ημετέρου Ίπουργικού Συμβουλίου, επί τή προτάσει των Ημετέρων επί των Στρατιωτικων και των Οικονομικων Ίπουργων άπεφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Άρθρον 1. Εγκρίνεται.

Ἡ ἐν τῷ ὄπλοστασίῳ κατασκευὴ ἀπάντων τῶν ἀναγκαιούτων μερῶν, πρὸς ἀπαρτισμὸν μιᾶς πλήρους κανονστοιχίας ὀδοκανονίου τῶν 12, διὰ τοὺς ὑπάρχοντας σωλήνας.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀναγκαιούτων πολεμοφοδίων καὶ πυροτεχνημάτων διὰ τριπλὴν ἐφοδίασιν τῆς κανονστοιχίας ταύτης καὶ τῆς ὑπαρχούσης ἐτέρας ὁμοίας.

Ἡ ἀγορὰ τῶν διὰ τὸ ποσὸν τῶν 10 χιλιάδων περίπου αὐλακωτῶν τουφεκίων ἀναγκαιούτων μερῶν ὄπλου.

Ἡ τροποποιήσις, αὐλάκωσις καὶ ἐπισκευὴ τῶν διὰ πυρολίθου ὀπλων ἐγγένει τοῦ στρατοῦ, εἰς πληκτικὸν σύστημα.

Άρθρον 2.

Διὰ τὴν δαπάνην τῶν εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον σημειουμένων εἰδῶν χορηγεῖται ἑκτακτος πίστωσις 90,000 (ἐννενήκοντα χιλιάδων δραχμῶν,) τασσομένη ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 16 ἄρθρον 1 τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Στρατοῦ τοῦ 1860 ἔτους, καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον (ὕλικόν τοῦ Πυροβολικοῦ.)

Τῆς πιστώσεως ταύτης ἡ ἐπικύρωσις ἐπιφυλάσσεται ταῖς Βουλαῖς.

Οἱ ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν οικονομικῶν ὑπουργοὶ θέλουσιν ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα, δημοσιευτέον διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως.

τῷ καταστήματι τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ἰπουργείου.
Γνωρίζοντες τὸν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Α. Β. Μ. ζῆλον τῶν
προσώπων, ἐξ ὧν συνεκροτήσαμεν τὴν Ἐπιτροπὴν, θεωροῦμεν
περιττὸν νὰ συστήσωμεν αὐτῇ τὴν μεγίστην δραστηρότητα
κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου.

Ἀθῆναι τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1860.

Ὁ Ἰπουργὸς
Δ. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

Ἀριθ. 15932.

Ἐγκύκλιος

Περὶ ἀποζημιώσεως ὁδοιπορίας

Γνωστοποιεῖται εἰς ἀπάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς, ὅτι ἐκ
συμφώνου μὲ τὴν ἔννοίαν τῆς ὑπ' ἀριθ. 12584 ἀπὸ 23 Ἰουλίου
1857 διαταγῆς τοῦ Ἰπουργείου πρὸς τὸ 1^ο Τμήμα αὐτοῦ, οἱ ἀ-
ξιωματικοὶ οἱ προσερχόμενοι εἰς στρατιωτικὰς ὑγειονομικὰς Ἐ-
πιτροπὰς, ἵνα ἐξετασθῶσι συνεπεῖα αἰτήσεως ἀδείας πρὸς ἀνάρρω-
σιν μὲ πλήρεις ἀποδοχὰς, δὲν ἔχουσι δικαίωμα εἰς οὐδενὸς εἶδους
ἀποζημιώσιν πορείας, οὔτε διὰ τὴν ἀπὸ τὰς συνήθεις φρουρὰς
των εἰς τὴν ἔδραν τῆς ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς προσέλευσιν αὐ-
τῶν, οὔτε διὰ τὴν εἰς τὴν φρουρὰν ἐπάνοδόν των, καθὼ μὴ ὑπα-
γομένης τῆς ὁδοιπορίας ταύτης εἰς οὐδεμίαν τῶν περιεχουσῶν
δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατηγοριῶν τοῦ ἀρθροῦ 1^ο τοῦ ἀπὸ 15
Ἰουλίου 1852 Β. Διατάγματος, τὸ ὁποῖον κανονίζει τὰς εἰς τοὺς
ἀνευ στρατοῦ ὁδοιποροῦντας ἀξιωματικούς ὀφειλομένας ἀποζη-
μιώσεις.

Ταῦτα πρὸς ἀποφυγὴν εἰς τὸ μέλλον τῶν μέχρι τοῦδε περὶ
τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀναφεισῶν ἀμφιβολιῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Ὀκτωβρίου 1860.

Ὁ Ἰπουργὸς
Δ. ΒΟΥΣΑΡΗΣ.

